

NIEUWSBRIEF KBO

afdeling Ede

jaargang 30, nr. 7/8 juli / augustus 2023



In dit nummer:

Colofon	2
Voorwoord	3
Belastinginformatie HUBA	3
Pastorale bijdrage	4
Agenda O&O Gebed Oekraïne	6
Verslag lezing Kruisheren	7
Lezing Pensioenwet + informatie	8
Codicil	14
Historie Heideweek	18
Agenda	20

Interessante informatie:

Puzzelhoekje	4
Pinnen bij Geldmaat Contant geld	5
Onderzoek ouderen WUR	8
Afspreken Een klok	9
Afschaffing slavernij Badmode	13
Kraan- of bronwater	15
Column 'Haar glimlach'	16
Charles M. Schulz	17
Indische keuken	18
Sudoku	20

Colofon

Voorzitter Ap Dominicus
t. 0318-63 89 50
email: abdominicus1@gmail.com

Secretaris
Adri Koch t. 0318-65 03 68
email: secretaris@kbo-edede.nl

1^e Penningmeester
Gijsbert van Ingen t. 06-47 55 22 32
email: penningmeester@kbo-edede.nl

Rekeningnummer voor contributie
en giften
NL02 INGB 000 41 76 610
t.n.v. KBO voor Senioren afd.
Ede-Bennekom

Pastoraal adviseur
Em. pastor Hans Lucassen

Ledenadministratie
Charles Slangen t. 0318-66 88 85
email:
ledenadministratie@kbo-edede.nl

Coördinator bezorging
Ons Magazine en Nieuwsbrief
Beer Radstaat
t. 0318-63 29 92 / t. 06-10 51 43 28
email: g.radstaat@hotmail.com

Commissie Ontwikkeling &
Ontspanning (O&O)
Coörd. Trudy v. Schoonhoven
t. 0318-64 59 09 / 06-46 89 94 88
email:
trudyvanschoonhoven@planet.nl

Belastingsservice Ouderenbonden
Coördinator HUBA Douwe Ettema
t. 0318-64 58 31 / 06-55 90 06 46
email: ettema.douwe@gmail.com

Vrijwillige Ouderen Adviseurs
(VOA) en Wet Maatschappelijke
Ondersteuning (WMO)
Frans Bik t. 0318-84 29 92
email: fransbikkel@gmail.com
Hans Vaneman t. 06-41 87 23 08
email: info@vaneman.eu

Coördinator PC hulp
Jan Kemman t. 0318-62 03 58
email: j.kemman@chello.nl

Beheer website en facebook
Annelies Tax t. 0318-61 77 93
email: webmaster@kbo-edede.nl

Redactie Nieuwsbrief
Redacteur Fred Deuning
t. 06-38 15 52 96
email: jefdeuning22745@freeler.nl
+ kbonieuwsbrief@gmail.com

Corrector Mary-Ann Borggreve
Vormgever Erik Erkelens

Deze Nieuwsbrief kunt u ook lezen op onze website www.kbo-edede.nl

Facebook www.facebook.com/KBO-Ede-897647640335670/

Volgende kopij uiterlijk inleveren 7 augustus 2023

Voorwoord

De uitgestelde lezing over de nieuwe pensioenwet heeft op 31 mei 2023 alsnog plaats gevonden.

Een uitstekende lezing, die meer bezoekers had verdiend. De aanwezige bezoekers hebben hun vragen kunnen stellen. Er ontstond daardoor werd het een levendige discussie. Elders in dit blad staat over deze bijeenkomst een goede rapportage van Erik Erkelens.

Op 10 mei was de ALV van KBO Gelderland. Een rustige vergadering, waar nieuwe bestuursleden zijn gekozen. Ik ben benoemd als bestuurslid en ga mij bezighouden met de afdelingen en pensioenen.

Deze uitgave is de laatste voor de vakantietijd. We komen in augustus weer terug. De werkzaamheden gaan door. We denken alvast na over activiteiten in het najaar.

Lees de agenda en kijk geregeld op de website/ facebook, want daar staan altijd de laatste nieuwtjes op, zodat u niets hoeft te missen.

Het is de moeite waard om te vermelden dat dit jaar 22 leden 80 jaar zijn geworden en 11 leden 90 jaar, een respectabel aantal. KBO -Ede gaat wederom een middag organiseren. Daar horen wij de mooie verhalen uit het verleden. Daar kunnen wij wat van leren. Mijnerzijds wens ik alsnog de jubilarissen, die jarig zijn geweest van harte proficiat en zij, die de feestdag nog moeten vieren alvast een fijne dag.

Ik wens u allen een mooie zomer toe. Als u op vakantie gaat, hopen wij dat u gezond terugkeert.

Ap Dominicus, voorzitter
8 juni 2023



Ouderenadvies

Vrijwillige ouderenadviseurs (VOA's) zijn speciaal opgeleide mensen die senioren helpen om antwoorden te vinden bij een hulpvraag. Dit kan op diverse gebieden zijn: *wonen, welzijn, zorg, veiligheid, vervoer en financiën*.

Zij geven onafhankelijk en vrijblijvend informatie, voorlichting en advies aan leden en niet-leden, als service van KBO-PCOB.

De ouderenadviseurs luisteren naar uw verhaal, zij zijn klankbord en informatiepunt. Zij zoeken samen met u naar een oplossing, maar u houdt zelf de regie.

U kunt de (KBO) ouderenadviseurs bereiken via:

Frans Bik	Telefoon: 0318 84 29 92 email: fransbikkel@gmail.com
Hans Vaneman	Telefoon 06 41 87 23 08 email: info@vaneman.eu

Hebt u ook geld teruggekregen van de belastingdienst?

Of moet u geld betalen aan de belastingdienst. U hebt de aangifte inkomstenbelasting in de maanden maart en april kunnen insturen. In die periode heeft het team van de belasting invulhulp (HUBA) van de KBO en PCOB 150 aangiftes verzorgd. De 5 man (ja wij willen graag dat er ook een vrouw in ons team gaat meedoen) hebben uitgerekend dat er 121 mensen geld terugkrijgen van de belasting. Dat is 80 %, 10 % moet iets gaan betalen. De resterende 10 % krijgt niets terug maar hoeft ook niets terug te betalen. Inmiddels heeft de belastingdienst al veel aangiftes beoordeeld. Hoogstwaarschijnlijk hebt u al een bericht gehad. Wij hebben (tot nu toe) geen berichten ontvangen dat er van onze berekeningen is afgeweken. Dat geeft vertrouwen! Niet alleen voor u, maar ook voor ons.

Ook dit jaar was het weer prettig dat wij een groot aantal mensen hebben kunnen helpen met het invullen van de

aangifte of het verzorgen van de huur- of zorgtoeslag. Het werd gewaardeerd dat wij bij u thuis alle gegevens konden verzamelen om daarna de aangifte -digitaal- te kunnen verzorgen. In alle gevallen kreeg u daarna een exemplaar van uw aangifte in uw brievenbus.

Wij hopen dat wij u -zowel onze bestaande klanten maar ook nieuwe klanten- van dienst te kunnen zijn voor de ondersteuning bij de zaken rondom de belastingdienst. Wij helpen u graag!

Douwe Ettema

Coördinator HUBA KBO Ede en PCOB Ede



De juf vraagt aan Jantje: 'Tel van 1 tot 10, maar dan achteruit.' Jantje: Oké, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10. Juf: 'Maar Jantje, dit is niet achteruit!' Jip: 'Je zei toch: "acht eruit"?!'

Pastorale bijdrage

Dromen, visioenen

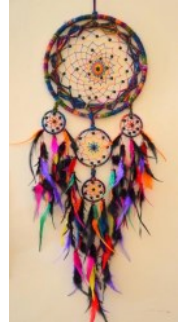
Dromen vragen om gedeeld, om verteld te worden. Ik heb het ervaren met onze kinderen; ik ervaar het opnieuw met onze kleinkinderen. Kleine dromen, grote dromen. Dromen die een kans moeten krijgen om verteld te worden aan elkaar, aan je vrienden, aan iemand van wie je zielsveel houdt. Soms mag je een droom ook vertellen aan anderen die hun droom haast vergeten zijn, doordat tegenslag en ellende op hun weg zijn gekomen. Dromen om te delen, opdat er weer toekomst mogelijk wordt. Opdat door de soms harde realiteit heen weer perspectief gaat groeien.



De Duitse theologe Dorothee Sölle heeft een behartenswaardig boekje geschreven, met de titel "Waar het visioen ontbreekt, verwildert het volk"; een tekst ontleend aan het boek Spreuken. Een boekje dat niets aan actualiteit heeft ingeboet. Daarin verwoordt zij haar zorg dat veel mensen in het verleden door alle ellende,

oorlog en misère geworden zijn tot mensen die niet meer durven te dromen. Het grote gevaar, zegt zij, is dat steeds meer mensen hun dromen kwijt raken, vervallen tot grote verveling, tot apathie en on-mensen worden die het leven on-bestaanbaar, on-leefbaar maken.

Tijdens de vele gesprekken in de parochie afgelopen jaren, heb ik ervaren hoe mensen door intensieve gesprekken naar elkaar toe kunnen groeien. Dat mensen elkaar graag deelgenoot willen maken van hun levensverhaal, van hun zorgen, hun hoop en ook van hun dromen. Vooral heb ik mogen zien hoe mensen ontdekken dat zij in het vertellen van hun dromen, aan elkaar kunnen groeien en dat er mogelijkheden ontstaan om toekomst voor en met elkaar soms weer voorzichtig mogelijk te maken. Vanuit het adagium: "Als we samen dromen begint het werkelijkheid te worden".



Dromen die een verlangen vertolken van mensen van alle tijden: van humaniteit, menselijke waardigheid, van vrede en gerechtigheid, van welzijn en geluk voor iedere mens, van een bestaansbare aarde voor jong en oud en generaties na ons.

In deze maanden van 'vakantie', waar velen er weer op uit trekken om 'op adem te komen', om nieuwe vergezichten te zien, hoop ik dat er ruimte mag zijn om ook uw eigen dromen aan bod te laten komen, ze opnieuw te laten voeden door ontmoetingen met mensen, met andere culturen, om daarna weer vol enthousiasme bezig te gaan met datgene waarvoor u zich wilt inzetten, waar u warm voor wilt lopen.

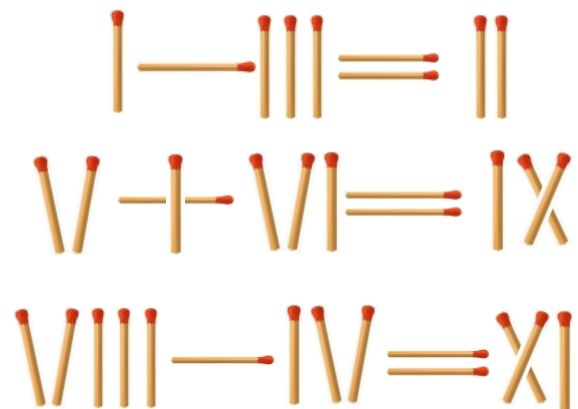
Em. Pastor *Hans Lucassen*

Puzzelhoekje

Welke hoort er niet bij?

1. Gabon - Burkina Faso - Uganda - Jemen - Zimbabwe
2. Fagot - Sitar - Tuba - Saxofoon - Hobo
3. Rode zee - Dode zee - Zwarte zee - Kaspische zee - Noordzee
4. Ijsbeer - pinguïn - zebra - zeeleeuw - panter
5. IJsland - Cuba - Sumatra - Groenland - Mexico
6. Haring - paling - inktvis - tonijn - haai
7. Bela Bartok - Fellini - Strauss - Monteverdi - Mozart
8. Lelie - varen - gras - paardenbloem - akelei
9. Eik - linde - els - iep - cipres
10. Rook - damp - hagel - ijs - water

Kunt u bij beide Romeinse lucifersommen slechts 1 lucifer verplaatsen om de som kloppend te maken?



Met de verdwijning van God gaat het Ego voorwaarts om de enige godheid te worden.
Dorothee Sölle.

Minister wil pinnen bij Geldmaat gratis houden voor particulieren

Minister Kaag van Financiën wil dat voor de opname van contant geld bij de Geldmaat-automaten ook in de toekomst geen tarieven worden berekend aan particuliere klanten van banken. Daarnaast wil zij de bereikbaarheid van geldautomaten borgen. De minister werkt aan wetgeving hiervoor. In de tussentijd roept ze de bancaire sector op de huidige dienstverlening in stand te houden.



De afgelopen jaren is het betalingsverkeer steeds verder gedigitaliseerd. Maar nog steeds zijn er veel mensen die gebruik maken van contant geld. Daarnaast zijn er veel mensen die afhankelijk zijn van contant geld om deel te nemen aan de samenleving. Uit een eerder onderzoek van McKinsey blijkt dat 1 op de 13 Nederlanders afhankelijk is van contant geld. De huidige vrijwillige afspraken met onder andere de sector zijn niet houdbaar om contant geld bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar te houden. Daarom kondigt de minister wetgeving aan om te zorgen dat dit in de toekomst zo blijft.

Omdat contant geld relatief veel wordt gebruikt door consumenten in kwetsbare posities met een beperkte financiële draagkracht, zou juist die groep onevenredig zwaar geraakt worden als banken kosten in rekening brengen voor het opnemen van contant geld. Met de komende wetgeving wil de Minister de meeste Nederlandse betaalrekeningen onder de verplichting

laten vallen. Voor de zakelijke klanten kunnen wel kosten in rekening worden gebracht, maar daarvoor wordt bepaald hoe hoog die kosten mogen zijn.

Verder is van belang dat de bereikbaarheid van geldautomaten nu en in de toekomst gewaarborgd is. Daarom worden de 3 grootbanken wettelijk verplicht om de huidige infrastructuur van geldautomaten in stand te houden. Zij zijn gezamenlijk eigenaar van de Geldmaat-automaten.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Samen met DNB doet de minister een klemmend beroep op banken om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en er gezamenlijk voor te zorgen dat de toegang tot chartale diensten en de betaalbaarheid ervan voor consumenten en toonbankinstellingen niet verder afnemen totdat de aangekondigde wetgeving van toepassing is geworden.

Minister Kaag:

"De toegang tot contant geld is cruciaal. Niet iedereen vindt de weg in het digitale betalingsverkeer. Voor hen moet contant geld beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar blijven. Daarnaast is contant geld bij storting in het elektronisch betalingsverkeer een belangrijke terugvaloptie."

De minister van Financiën vroeg samen met DNB aan advieskantoor PWC de toekomstige inrichting van de infrastructuur van het contante geld te onderzoeken. Naar aanleiding van hun bevindingen komt de minister tot bovenstaande maatregelen.

Nieuwsbericht, 31-05-2023

Wetsvoorstel contant geld

KBO-Brabant is blij met de wettelijke maatregelen tegen cashboetes die minister Kaag vandaag voorstelt aan de Tweede Kamer. Deze moeten ervoor zorgen dat het gebruik van contant geld gemakkelijk en betaalbaar blijft voor consumenten.

De kern van het wetsvoorstel is dat chartaal geld (het tastbare geld) voor particulieren gratis blijft. Daarnaast moet er een optimaal netwerk van geldautomaten blijven bestaan en er moeten voldoende mogelijkheden zijn om met contant geld te kunnen blijven betalen.

Dit gaat wettelijk vastgelegd worden. Tot het moment van wetgeving doet de Minister een dringend beroep op de banken om zich hier nu al aan te houden.



KBO Brabant

Aan het strand



Een kameleon in Nieuw-Zeeland
Die lag in de zon op het naaktstrand.
Maar, o, wat een strop
't Bruinen schoot maar niet op!
Hij bleef even bleek als het strandzand.

Theo Borggreve

Agenda Commissie O&O

16 augustus	Feestje voor de 80- en 90-jarigen van dit jaar (alleen voor genodigden)
20 september	Bingo o.l.v. Beer Radstaat. Voor KBO-leden gratis. Alle anderen € 5.00 entree.
19 oktober	Niet bekend
15 november	Niet bekend
13 december	Bloemstukjes maken, aanmelden is nodig
20 december	Kerstviering in de Open Hof, van 13.00-16.00 uur.

Feestje voor de leden die dit jaar 80 en 90 jaar worden of zijn geworden.

Al deze leden krijgen medio juli een uitnodiging voor deze middag. We zullen er met z'n allen een leuke middag van maken met taart, een hapje en een drankje. We gaan gedachten uitwisselen over de KBO en uw leven.

Trudy van Schoonhoven

Wij gaan met onze tijd mee, doet u mee?

Uw e-mailadres

Oproep: doorgeven van uw e-mailadres

E-mail wordt ook door onze vereniging steeds meer gebruikt voor communicatie met onze leden. We willen daarom graag een bestand maken met e-mailadressen van onze leden. Wilt u daaraan meedoen? Stuur dan een e-mailbericht naar onze ledenadministratie.

Het adres is: ledenadministratie@kbo-edo.nl o.v.v. "ik doe mee".

Gebed om vrede voor Oekraïne

Een gebed om vrede, waardigheid en leven in een verwoest Oekraïne.

Father Pavlo vraagt God of dood en verderf mogen plaatsmaken voor echte vrede.

Goede God,
'Vrede zij met jullie!'

Het waren de eerste woorden die U tot de discipelen sprak na uw opstanding.

Vaak beseffen wij niet van hoeveel waarde vrede, liefde en de mensen om ons heen zijn.

We nemen ze voor lief, alsof ze altijd bij ons leven horen.

God,
wij weten deze kostbare geschenken, die U zo overvloedig geeft,
vaak niet op juiste waarde te schatten.

Alleen als we ze verliezen proberen we ze opnieuw te vinden.

Wij vragen U om vrede, liefde, en wijsheid om dit leven waardig te leven.

Zonder vrede kunnen wij niet bouwen aan een betere wereld,

Zonder liefde kunnen wij onze naasten niet zien,

Zonder wijsheid kunnen we het leven niet het leven waard maken.

Heer, wij bidden U om vrede.

Wij smeken U of het geweld van de oorlog mag stoppen,

zodat Oekraïense kinderen weer in vrede kunnen leven en

zij hun vaders en moeders -die nu vechten aan de frontlinie- weer in de armen kunnen sluiten.

We bidden U om vrede, waardigheid en leven.

Dat dood en verderf mogen plaatsmaken voor uw eeuwige vrede.

Amen

Father Pavlo, voorganger in Oekraïne

Welkom nieuwe leden

1. Mevr. R. Bouwman
2. Dhr. G. Bouwman



Lezing Kruisher, KBO Ede bijeenkomst op 17 mei 2023

Op 17 mei hield een van onze leden, Piet Dekker, een lezing over de orde van de Kruisher.

Hij is zelf lid geweest van deze orde. De lezing werd een combinatie van wetenswaardigheden en persoonlijke ervaringen. De lezing begon met wat te vertellen over diverse kloosterorden en hun ontstaan.



De orde van de Kruisher is gesticht in 1248 door Theodorus van Celles en heet eigenlijk Orde van het Heilig Kruis, in het Latijn: Ordo Sanctae Crucis.

Piet vertelde dat hij en zijn jaargenoten het vaak hadden over **Ons Sloom Clubje**.

Piet vertelde veel over zichzelf. U moet zich een jongetje van 11-12 jaar indenken, dat vanuit de kop van Noord-Holland naar het klein seminarie in Uden (Brabant) wordt gebracht door zijn vader. Vanwege de lange reis vertrok vader meteen weer naar huis. Alleen in de vakantie mochten de jongens naar huis. Het ging er gedisciplineerd aan toe in het seminarie, er werd elke week een brief naar huis geschreven.

Men was intellectueel ingesteld. Het risico is, dat je dan te weinig sociaal bezig bent. Gezien de verhalen over het vele sporten van Piet in teamverband viel dat bij hem nog wel mee.



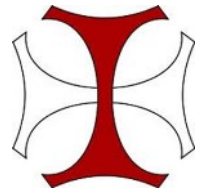
De voornaamste activiteiten van de orde waren onderwijs, pastoraal werk en missie naar Brazilië, Congo en Indonesië.

Piet heeft verteld over het sociaal werk dat hij gedaan heeft onder andere bij de Hoogovens en in woonwagenkampen.

Op een gegeven moment in zijn leven heeft hij de orde verlaten om te trouwen en is toen in Ede gaan wonen.

Met ongeveer 30 leden hebben we geboeid geluisterd naar zijn verhaal.

Mary-Ann Borggreve



Samen "Uit eten"

Uit eten

Het jaar is alweer voorbij, want in de vakantiemaanden juli en augustus worden er geen nieuwe data gepland. Veel KBO Ede leden hebben dit jaar genoten om samen uit eten te gaan. Ik hoop jullie in het volgende seizoen weer te zien.

De eerstvolgende datum in het nieuwe seizoen is **vrijdag 1 september 2023**.

We gaan dan eten (om 18.30 uur) in het "Tapas restaurant **'t Zusje'**" Nieuwe Stationsstraat 13A. Ik wens iedereen een mooie zomer. Voor informatie of aanmelden kun je contact opnemen met

Marja Ankoné, tel.: 0318 62 00 31



Help ons iemand lid maken

Graag zien wij ons ledenbestand KBO-Ede weer groeien en u als lid van KBO-Ede kunt een steentje bijdragen door een aanbeveling te doen.

Laat vrienden, kennissen of familie weten dat wij bestaan en wat wij voor de leden doen.

- KBO doet aan belangenbehartiging namens ouderen, lokaal en nationaal
- 11x per jaar ontvangen leden een magazine en lokale nieuwsbrief

- Er zijn tal van voordeelaanbiedingen
- Regelmatig worden er lezingen en ontspanningsmomenten georganiseerd
- en het belangrijkste: er is een team van specialisten die u kunnen ondersteunen (o.a. WMO zaken, belastingen)

Neem contact op via de website kbo-ede.nl, email info@kbo-ede.nl of via het bestuur (zie bladzijde 2)

Doe mee met onderzoek

Aan de Wageningen Universiteit lopen op het moment meerdere onderzoeken naar gezond ouder worden. Hiervoor wordt nog naar deelnemers gezocht. Waaronder voor de VOLD-studie naar plantaardig eten op latere leeftijd en het VOILA-onderzoek naar gezonder en fitter ouder worden door gezonde voeding en beweging. Alles in het teken van de (spier)gezondheid van ouderen, met als doel dat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen.

VOLD-studie (65+)

Plantaardig eten wordt steeds populairder, maar wat betekent dit voor de (spier)gezondheid van ouderen? De Vold studie doet onderzoek naar het effect van een veganistisch voedingspatroon op de (spier) gezondheid van 65-plussers. Starten kan in augustus, september en oktober.

U komt in aanmerking als u:

- 65+ bent;
- BMI tussen 25 en 32 kg/m² heeft;
- Niet vegetariër of veganist bent.

Het onderzoek duurt 14 weken, waarvan u 12 weken een veganistisch eetpatroon of een eetpatroon zonder restricties volgt. Sommige deelnemers volgen ook een krachttrainingsprogramma. Voor en na het eetpatroon worden gezondheidsmetingen uitgevoerd, waaronder een MRI-scan, spierbiopt, bloeddruk meting en bloedafname. Ook verzamelt u twee keer ontlasting. U ontvangt € 480 of € 580, een reiskostenvergoeding en om de week gratis voedingsproducten naar uw voorkeur.

U kunt vrijblijvend contact opnemen met het onderzoeksteam. Dat kan via email: vold@wur.nl of telefonisch via 06-280 228 73.



© foto Keeva Loughlin WUR

VOILA-onderzoek (60+)

Hoe krijgen we 60-plussers die wat minder vitaal zijn, weer vitaler? Het VOILA-onderzoek bekijkt het effect van gezonde voeding en beweging op ouder worden. Starten kan het hele jaar door.

U komt in aanmerking als u:

- 60+ bent
- Moeite heeft met opstaan uit een stoel en/of een hulpmiddel gebruikt bij het lopen buitenshuis.

Het onderzoek duurt in totaal 15 weken. Bij deelname ontvangt u een gratis programma van 12 weken dat eiwitrijke, gezonde voeding combineert met krachttraining in kleine groepen, onder professionele begeleiding. Voor en na het onderzoek voeren wij gezondheidsmetingen uit, waaronder bloedafname en krachtmetingen. Ook verzamelt u ontlasting. U ontvangt € 150 en een reiskostenvergoeding.

U kunt vrijblijvend contact opnemen met het onderzoeksteam. Dat kan via e-mail: voila@wur.nl of telefonisch via 0317-489 713.



Het nieuwe programma voor het oecumenische winterprogramma van Bespreek 't Samen staat vanaf 1 juli op de website. Het is een mooi, uitgebreid en veelzijdig programma. Keuze genoeg uit een totaal van ruim 80 onderwerpen. Meedoen aan een van de programmaonderdelen is in de meeste gevallen kosteloos. Voor enkele meerdaagse onderdelen wordt een geringe bijdrage gevraagd. Onze website is: www.bespreekhetsamen-ede.nl

U kunt op de site inloggen en daar kunt u zich opgeven. Vóór half september opgeven is belangrijk om te bepalen of er genoeg deelnemers zijn om een onderwerp door te laten gaan, gezien de kosten die er aan verbonden zijn. Later opgeven blijft natuurlijk altijd mogelijk; maar het kan dan zo zijn dat dan e.e.a. volgeboekt is.

Contactpersonen voor Katholiek Ede:

Anneke Otten en Anneloes Fickweiler.

NB: Toos Ettema neemt dit seizoen afscheid na 17 jaar.

Er komt een olifant het toneel op. Wat denk je? Toneel stuk!

Afspreken

In contact met anderen maak ik het nodige mee. Zo was ik kortgeleden getuige van een gesprek tussen enkele mensen. Het was een ontspannen en gezellig gekeuvel, totdat een van de aanwezigen zei niet te kunnen komen de week erna. De wedervraag was: "Waarom niet, je bent er toch altijd". "Nee, ik kan niet, want ik verwacht een telefoontje."



Het klonk oprecht, maar waarom zo'n antwoord van iemand die wel een smartphone bij zich heeft? Ik had zelf niet de behoefte om scherpzinnig te doen en eropin te gaan, ondanks dat het in mijn aard ligt om door te vragen. Iemand heeft het recht op een smoes, maar sociaal gezien is het lastig. Een afspraak maken wordt trouwens steeds moeilijker, lijkt het. Een andere bekende stelde de vraag of wij elkaar

zullen ontmoeten en ik ga eropin. Dan is het ineens stil. Dus vraag ik wanneer het schikt. Dinsdag? Oké. Dan is het weer stil alsof het in kannen en kruiken is.

Ik mis zelf nog een tijd en een plek. Ik heb dan het gevoel dat ik alles uit de ander moet trekken om tot een sluitende afspraak te komen. Helaas kom ik het ook tegen als ik iets (ver)koop op Marktplaats. Er gaan zeker 12 berichtjes of meer heen en weer (6 heen en 6 terug) om tot een afspraak te komen. Het was vorige week zelfs zo dat ons een etentje werd gegund ter ere van een verjaardag. Ook hier weer kwam er eerst een datum. "Kan je dan?" was de vraag. "Ja, Antoinette en ik kunnen dan". "Hoe laat" vraag ik achteloos. "Zes uur". Alweer is iedereen tevreden, behalve ik zelf. Ik heb geen idee waar ik om zes uur wordt verwacht. "Ja, dan vraag je er toch gewoon naar", hoor ik u denken. Ik vroeg het ook. Het antwoord is verrassend: 'Waar we heen gaan is een verrassing!' Er zal best iets van mijn gezicht af te lezen zijn op zo'n moment. Heeft u al door waarom ik nog steeds onzeker ben? Mijn volgende vraag was namelijk: "Gaan we lopen, met de fiets of met de auto." Antwoordt de jarige: "In ieder geval niet lopend". Ik ben heel benieuwd of u dat herkent bij sommige van uw bekenden.

Erik Erkelens

Niet zo maar een klok

Je hebt klokken en klokken. Gewoonlijk dient een klok om te zien hoe laat het is. Er zijn echter ook heel bijzondere klokken. Dan denk ik aan een astronomische klok.

Op een astronomische klok wordt vaak de tijd aangegeven, maar het gaat vooral om astronomische waarnemingen, zoals de stand van de zon, de maan of andere hemellichamen. Vroeger heb ik ooit in Praag vol bewondering staan kijken naar een astronomische klok.

Een tijdje geleden waren Theo en ik een midweek naar Walcheren. Op de middelste dag van ons verblijf hebben we een fiets gehuurd en zijn onder andere naar Arnemuiden gefietst. Daar wilde ik naar het museum. In Arnemuiden kwamen we langs de beroemde klok van het bekende lied.

In de kerktoeren was behalve een gewone klok een astronomische klok. Deze klok laat de maanstand zien door middel van een blauw gele bol en wijst aan of het laag of hoog water is. Voor de vissers waren dit belangrijke gegevens, want dan wisten ze wanneer ze het beste konden uitvaren.

In het museum werd ons van alles verteld. We begrepen wel dat ze niet zo dol waren op het bekende liedje omdat dat als gezellig lied dienst doet, terwijl er heel wat vissers verdronken zijn.

De klok dateert al uit 1589.



Als de klok van Arnemuiden
Welkom thuis voor ons zal luiden
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is

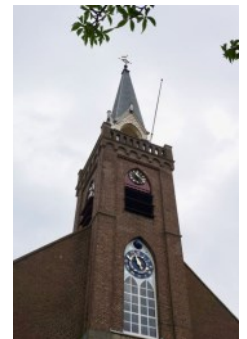
Wend het roer, wij komen thuis gevaren
Rijk was de buit maar lang en zwaar de nacht
Land in zicht en onze ogen staren
Naar de kust die lokkend op ons wacht

Als de klok van Arnemuiden
Welkom thuis voor ons zal luiden
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is

Rijke zee waarvan de vissers dromen
Want jij geeft brood aan mam en vrouw en kind
Wrede zee, jij hebt zoveel genomen
In jouw schoot rust menig trouwe vrind

Als de klok van Arnemuiden
Welkom thuis voor ons zal luiden
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is

Mary-Ann Borggreve



Lezing 31 mei over de nieuwe Pensioenwet

31 mei jl. werd in de Open Hof een informatieavond gegeven over de veranderingen in het pensioenstelsel. Huub van den Dungen gaf deze informatie aan de aanwezigen namens de FNV. Hij zelf werkt al jaren in deze pensioenbranche, onder meer als vertegenwoordiger van de werknemers en als pensioenonderhandelaar.



Er werd eerst uitgelegd waarom het wereldwijd zo goed bekend staande stelsel op de schop moest. De reden is duidelijk. 60 jaar terug werden mannen (als pensioenopbouwers) vaak slechts 69 jaar oud. Zij werkten toen 40 jaar en genoten gemiddeld slechts 4 jaar van pensioen. Nu wordt er gesproken over een verhouding van 8 werkenden die inleggen tegen 1 gepensioneerde. Dat zou in de toekomst wel eens 4 op 1 kunnen worden, daar is het oude stelsel niet op berekend.

Over de veranderingen in het pensioenstelsel is erg veel te vertellen. Helaas kunnen wij dit verhaal niet helemaal behandelen. Wat u zeker moet weten is dat de schommelingen in de toekomstige pensioenuitkering waar al veel publiciteit over geweest is (Dhr. Omtzigt), via reserves zo veel mogelijk zullen worden voorkomen of gedempt. Er wordt in het nieuwe stelsel zo veel mogelijk naar gestreefd dat pensioenen weer geïndexeerd worden. (Opm. Dat indexeren is alleen mogelijk als er risicovoller wordt belegd dan nu.) Een aanpassing aan de levensverwachting en pensioeneringsdatum kan wel plaatsvinden.

Over het zogenaamde individuele pensioenpotje dat mensen kunnen opbouwen is een kortzichtige versie in de media gekomen. De individuele pensioenpot is uit twee delen opgebouwd, namelijk een collectieve (per pensioenfonds vastgestelde) en een particuliere, namelijk de keus om te sparen voor een veilig pensioen, een gemiddeld of een risicovol. Eerder uittreden blijft mogelijk.

Er kwamen vragen uit de zaal over beleggen en risico. Duidelijk werd dat in het oude stelsel nooit rekening was gehouden met een gebeurtenis als de financiële crisis van 2008. Het begon toen met de val van de bank Lehman Brothers. Sinds die tijd zijn de Nederlandse pensioenen amper nog geïndexeerd. Voor die tijd waren wij dat wel gewend. Er werd namelijk toen ook al belegd, uiteraard in zeer gespreide en defensieve vorm.

In het nieuwe stelsel wordt overstappen naar een ander pensioenfonds altijd mogelijk, de regeling voor weduwen en wezen blijft bestaan en zelfstandigen en ZZP'ers worden (verplicht) ook deelnemers. De opbouw van het pensioen vraagt zeker 42 jaar.

Op dit moment zijn er 172 pensioenfondsen, alle fondsen zijn organisaties zonder winstoogmerk. Al deze pensioenfondsen zullen per 1 januari 2028 aan de nieuwe pensioenwet moeten voldoen. Een gedeelte hiervan hoopt 1 jan. 2026 al overgestapt te zijn. De kosten voor alle aanpassingen, van pensioenoverzicht tot andere software worden door het collectief gedragen.

Erik Erkelens

Special pensioen

Nieuwe pensioenwet: wat betekent het voor u?

Op 1 juli 2023 gaat de nieuwe pensioenwet in. Nederland staat bekend als een land waar pensioenen goed zijn geregeld. Met de nieuwe wet zorgen we ervoor dat dat in de toekomst zo blijft. Voor u, uw kinderen en kleinkinderen.

1 juli is al snel, maar u zult nog niet meteen veranderingen merken. Er komt eerst een overgangsfase van een paar jaar. Het kost namelijk tijd om alle pensioenregelingen aan de nieuwe wet aan te passen.

Wat blijft hetzelfde?



Het uitgangspunt van de nieuwe wet blijft dat we ons pensioen gezamenlijk opbouwen. En dat we financiële risico's met elkaar delen. Werkgevers en werknemers leggen premie in, pensioenuitvoerders beleggen dat

geld en keren de pensioenuitkeringen uit.

En wat verandert er?

De afgelopen jaren gingen de meeste pensioenen niet of nauwelijks omhoog. In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenuitvoerders de opbrengst van hun beleggingen sneller gebruiken om de pensioenen te verhogen. Omgekeerd werkt het ook: als het flink tegenzit, kunnen de pensioenen ook omlaag gaan. De nieuwe pensioenwet regelt wel dat er buffers zijn om dat zo veel mogelijk op te vangen.

De nieuwe pensioenwet zorgt er voor dat het duidelijker en persoonlijker wordt hoeveel pensioen er is opgebouwd. Het pensioen van een deelnemer is voortaan alle premie die namens die deelnemer is betaald, plus het rendement dat dit geld heeft opgeleverd.

(Vervolg op pagina 11)

Vervolg pensioenwet



Wat ook verandert, is dat de premie die werknemers betalen op elke leeftijd ten gunste komt van hun eigen pensioen. In het vorige systeem bouwde u het meeste pensioen op aan het einde van uw loopbaan. Kreeg u laat in uw carrière een andere baan of werd u werkloos, dan kon dat grote gevolgen hebben. De nieuwe wet voorkomt dat. De wet sluit zo beter aan bij onze tijd: mensen werken tegenwoordig niet meer veertig jaar voor één baas.

Wanneer gaan de veranderingen in?

De nieuwe pensioenwet gaat op 1 juli 2023 in, maar het duurt even voordat u de gevolgen daarvan merkt. Er komt eerst een overgangsfase van een aantal jaren. In die periode gaan werkgevers, vakbonden en pensioenuitvoerders met elkaar bespreken hoe ze alle regelingen kunnen aanpassen aan de nieuwe wet. Tot die tijd zijn er meerdere plekken waar u informatie kunt vinden over het nieuwe pensioen.

Op www.onsnieuwepensioen.nl staat alles zo duidelijk mogelijk uitgelegd. Via TV, radio en social media komt er vanaf augustus ook informatie over de nieuwe pensioenwet. Er is een website speciaal voor professionals die aan de slag gaan met het nieuwe stelsel: www.werkenaanonspensioen.nl.

Samenvatting van een aantal vragen en antwoorden

Ik ben al met pensioen, gelden de veranderingen dan ook voor mij?

Ja. De veranderingen gelden voor iedereen die in een pensioenfonds pensioen heeft opgebouwd. We bouwen ons pensioen samen op, dus stappen we ook samen over. Als mensen die al gepensioneerd zijn in het oude systeem blijven, dan zou dat nadelig zijn. Vooral voor henzelf, omdat hun pensioen dan al snel aan koopkracht verliest.

Hoe wordt het moment van overstappen naar de nieuwe regeling bepaald?

Als het pensioen is ondergebracht bij een pensioenfonds, dan bepalen werkgevers, vertegenwoordigers van werknemers en de fondsen samen op welk moment het fonds overstapt naar de nieuwe regeling. Elk pensioenfonds doet dat dus op een eigen moment. Als een pensioenfonds de overstap maakt, geldt dat voor alle deelnemers. Is het pensioen ondergebracht bij een verzekeraar, dan beslist de verzekeraar wanneer de overstap wordt gemaakt.

Hoe kan ik mijn stem laten horen bij mijn pensioenfonds of verzekeraar?

Dat kunt u doen via het medezeggenschaporgaan van uw pensioenuitvoerder. Dat orgaan is betrokken bij de plannen voor de overstap. Bent u het niet eens met hoe de overgang vorm krijgt? Dan kun u een klacht indienen bij uw uitvoerder. Die moet uw klacht dan beoordelen. Daarna kan een geschil worden voorgelegd bij de geschilleninstantie. Hier kunt u terecht als uw klacht over de omzetting door de uitvoerder is afgewezen. Deze geschilleninstantie begint op 1 januari 2024. Uiteraard kunt u uiteindelijk ook altijd bij de civiele rechter terecht.

Waarom kan ik er niet voor kiezen in het oude pensioenstelsel te blijven?

Er zijn drie redenen waarom dat niet kan.

Ten eerste is de basis van ons pensioen is dat we samen de risico's delen. Zo kunnen we financiële tegenslagen opvangen als het economisch tegenzit. Maar dat werkt alleen als we het ook echt samen doen; niet als mensen in verschillende pensioensystemen zitten.

Ten tweede is het op termijn heel nadelig om achter te blijven in het oude systeem. De mensen die daarin zitten, worden steeds ouder en er komen geen nieuwe mensen meer bij. Het pensioengeld kan dan alleen nog maar voorzichtig worden belegd, en levert niet zo veel meer op. Men verliest al snel koopkracht als men in dat oude pensioenstelsel zou blijven zitten.

Ten derde brengt het extra kosten met zich mee om twee pensioensystemen in de lucht te houden. En het wordt ook voor iedereen een stuk ingewikkelder als er twee pensioenstelsels naast elkaar bestaan.

Wat verandert er aan het nabestaandenpensioen?

Voor mensen boven de pensioengerechtigde leeftijd blijft het nabestaandenpensioen een deel van het opgebouwde ouderdompensioen van de overleden partner. Net als nu. Ontvangt u al nabestaandenpensioen?



Natuurlijk heb ik een pensioenplan: 30% wens, 30% hoop en 40% geloof.

Vervolg pensioenwet

Dan gaan voor u dezelfde veranderingen gelden als voor de andere uitkeringen. Voor mensen die nog werken verandert er meer. In het oude stelsel was het nabestaandenpensioen voor werkenden afhankelijk van wat de overleden partner had opgebouwd. Als men jong de partner verloor, had die partner nog maar weinig opgebouwd en ontving men een laag nabestaandenpensioen. In het nieuwe stelsel wordt het nabestaandenpensioen direct verzekerd zodra iemand in dienst treedt en ontvangen nabestaanden een vast bedrag. Partners en kinderen van werkenden krijgen daardoor vaak een hoger nabestaandenpensioen. Deze verzekering loopt na afloop van uw dienstverband ook nog drie maanden door. Ook wanneer u na het einde van uw dienstverband een Ziektewet- of WW-uitkering krijgt. Na afloop van een van deze periodes kunt u de verzekering vrijwillig voortzetten, en de premie wordt dan betaald uit uw opgebouwde pensioenvermogen.

Hoe krijgt de overgang naar het nieuwe stelsel straks vorm?

In het nieuwe stelsel moet iedereen straks kunnen zien hoe veel pensioen hij of zij heeft opgebouwd. Op dit moment hebben pensioenuitvoerders één grote pot met daarin het hele pensioenvermogen. Dat moeten ze dus gaan verdelen, zodat u straks precies kunt zien hoe veel pensioengeld u hebt opgebouwd. De wet eist dat dit evenwichtig gebeurt. Het mag niet zo zijn dat sommige groepen er veel op voor- of achteruit gaan. Als u het niet eens bent met de verdeling, kunt u daar altijd een klacht over indienen bij de uitvoerder. En daarna eventueel bij een onafhankelijke geschilleninstantie. Of bij de rechter.

Hoe voorkomen pensioenfondsen dat pensioenen bij tegenvallende rendementen omlaag moeten?

Ten eerste kan ieder pensioenfonds een buffer aanleggen van maximaal 15 procent. Die kan het fonds gebruiken om te voorkomen dat financiële schokken consequenties hebben voor de pensioenuitkeringen. Daarnaast mogen ze verliezen uitsmeren over 10 jaar. In de volgende jaren kan dat verlies dan worden weggestreept tegen eventuele winsten.

Wat is de einddatum van de transitiefase?

Op 1 januari 2027 moeten alle pensioenen zijn overgezet naar het nieuwe systeem, maar de minister heeft al aangekondigd dat pensioenuitvoerders een jaar extra kunnen gebruiken. De datum wordt dan 1 januari 2028. Het kan zijn dat alle pensioenfondsen de transitie al eerder afgerond hebben. Maar het kan ook zijn dat er toch meer tijd nodig is. In 2025 kan er nog worden besloten om de overgang meer tijd te geven.

Wat moet ik doen?

Voor de overgang naar het nieuwe stelsel hoeft u zelf niks te doen. Wel is het goed om uw contactgegevens te controleren bij de verschillende pensioenuitvoerders waar u in het verleden pensioen hebt opgebouwd.

Welke dat zijn, kunt u zien via www.mijnpensioenoverzicht.nl



Ik heb niet meer gewerkt sinds de kinderen kwamen, krijg ik dan toch pensioen?

Wat is pensioen?

In Nederland bestaat het pensioen uit drie onderdelen. Dat was in het oude systeem zo, en dat blijft ook in het nieuwe systeem zo.

Het eerste deel is de AOW. Iedereen die in Europees Nederland woont, heeft recht op AOW. Mensen die werken betalen daar premie voor en krijgen een AOW-uitkering na het bereiken van de AOW-leeftijd.

Het tweede deel van het pensioen bestaat uit aanvullende pensioenen die mensen via hun werkgever bij een pensioenuitvoerder opbouwen. Werknemers betalen premie, pensioenuitvoerders beleggen die premie en betalen na de pensioensleeftijd een uitkering.

Het derde deel van het pensioen zijn individuele verzekeringen. Die heeft u allemaal zelf geregeld. Denk aan lijfrenten, koopsommen en levensverzekeringen. Daarmee spaart u voor extra pensioen, op een manier die belastingtechnisch aantrekkelijk is. Bijvoorbeeld om een pensioengat aan te vullen. Of om eerder met pensioen te gaan. Ook zelfstandigen kunnen kiezen voor een individuele pensioenvoorziening.

Wie regelt mijn pensioen?

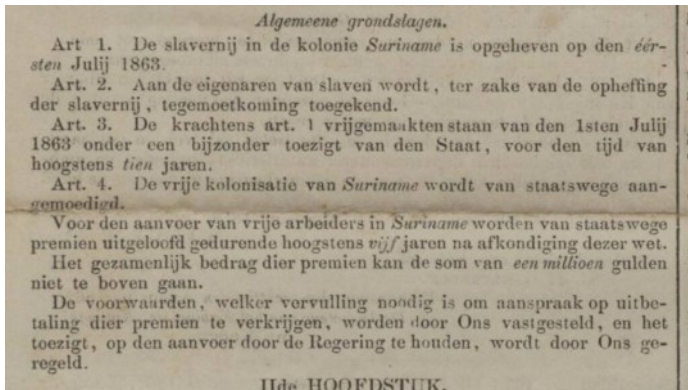
De nieuwe pensioenwet gaat over het aanvullende pensioen. Dit pensioen is door uw werkgever bij een pensioenfonds of verzekeraar belegd. Vaak is er per sector sprake van een sector-pensioenfonds. Bij welk fonds of verzekeraar u bent aangesloten, kunt u zien op www.mijnpensioenoverzicht.nl

Wilt u meer informatie, ga dan naar het document "Nieuwe Pensioenwet: Wat betekent het voor u?" van de Rijksoverheid.nl.

Bijzonder jubileum, afschaffing slavernij

Op 1 juli van dit jaar is de herdenking van de afschaffing van de slavernij door de Nederlandse regering. Dus 150 jaar geleden. Officieel werd de slavernij 1 juli 1863 afgeschaft. Alleen er was een addertje onder het gras.

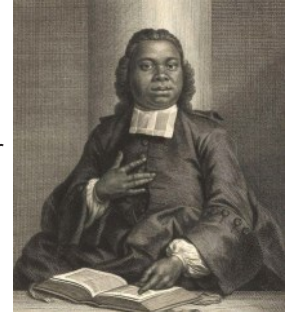
U kunt het hieronder lezen. Het kwam er voor velen op neer dat ze nog 10 jaar als slaaf moesten werken.



Met de Bijbel in de hand werd slavernij in de 17^e en 18^e eeuw goed gekeurd. Raar, want in Nederland kon je geen slaaf zijn. Zwarte mensen, die hier woonden, waren geen slaven. Toch werd met de Bijbel in de hand slavernij verdedigd.

Het meest opmerkelijke vind ik, dat zelfs een Afrikaanse dominee dit ook beweerde. Dit was Jacobus Capitein in 1742.

Als kind was hij als slaaf gekocht door een Zeeuwse kapitein, die hem cadeau deed aan een ambtenaar van de West-Indische compagnie. Deze heeft hem mee naar Nederland genomen en daar als pleegkind opgevoed. Hij ging naar de Latijnse school en werd dominee. Hij is in Afrika gaan werken, maar dat werd geen succes.



Dominee Smytegelt uit Zeeland (1665-1739) was een uitzondering. Hij was een fel tegenstander van slavernij. Dat werd hem niet in dank afgenomen, want Middelburg was het centrum van de Nederlandse slavenhandel in de achttiende eeuw.

Er is het komende jaar veel aandacht voor de relatie kerken en slavernij. **De EO zendt vanaf 7 juli een serie uit "Firma Erfgoed".**

Mary-Ann Borggreve
Bron: diverse websites



Badmode anno 1920 - 1940



Een preek?



Codicil

Inleiding

Een codicil is een door iemand zelf, met de hand geschreven, document dat gebruikt kan worden als wilsbeschikking. Het woord codicil wordt ook veel gebruikt voor andere belangrijke besluiten, denk aan een donorcodicil. Elke bladzijde moet gedateerd, genummerd en geparafeerd zijn en het geheel met een datum en handtekening om als officieel (wettelijk) document waarde te hebben.

Wilsbeschikking

Een wilsbeschikking heeft als doel zonder tussenkomst van een notaris spullen gericht na te laten aan iemand. Kapitaal, vastgoed en dergelijke kan men niet laten erven via een wilsbeschikking. Wel is het mogelijk om wensen vast te leggen over de uitvaart van de opsteller.

Donorcodicil



Mensen kunnen tijdens hun leven ervoor kiezen om een nier af te staan. Een mens kan met één nier verder leven. Meer algemeen is om tijdens ons leven ervoor te kiezen om na ons overlijden ons lichaam, of delen daarvan, te schenken aan iemand die daardoor een

betere kwaliteit van leven krijgt. Er zijn veel medische mogelijkheden die ervoor zorgen dat dit kan maar voor diverse lichaamsdelen is 'een goede match' noodzakelijk.

Lichaamsdonatie

Aan het aan de wetenschap schenken van een lichaam zijn eisen verbonden. In Amsterdam (VUmc) kunt u uw lichaam schenken en daar wordt een lichaam gebruikt voor de opleiding van medische beroepen, zoals chirurg, tandarts of anatoom. In Leiden is er ook een mogelijkheid om uw lichaam te schenken aan de wetenschap, maar op iets andere voorwaarden. In principe is de bedoeling is dat men, gezien vanuit de eigen woonplaats, bij leven contact opneemt met het dichtstbijzijnde universiteitsziekenhuis.

Voor ons is dat Utrecht (UMCU) of Nijmegen (Radboud UMC). Men neemt geen lichamen van overledenen als er sprake is van bepaalde ziektes, maar ook niet als er overschot is. Het lichaam van iemand die een codicilnummer heeft (dus al bekend is bij een UMC) wordt binnen 24 uur na overlijden afgehaald. Iemand uit de familie moet het overlijden zo snel mogelijk (binnen 24 uur) melden bij het hospitaal. Als de nabestaanden geconfronteerd worden met een weigering van het UMC dan zal er alsnog gekozen moeten worden voor een begrafenis of crematie.

Stel dat u uw lichaam heeft gedoneerd aan de wetenschap. U overlijdt vredig en met een 'relatief gezond' lichaam. Dan is het mogelijk dat er voorrang wordt verleend aan het gebruik van vitale organen als orgaandonatie. Het leven van een ander gaat dan boven onderwijs of onderzoek. Voorwaarde hiervoor is dat u in het donorregister heeft aangegeven orgaandonor te willen zijn.

U kunt zich het beste oriënteren of het iets voor u is via de website www.lichaamsdonatie.info of een folder aanvragen bij het Radboud in Nijmegen of UMC Utrecht. Vervolgens kunt u het traject ingaan om geaccepteerd te worden. Doe dit bij voorkeur samen met enkele van uw familieleden, dan kan ieder aan het idee wennen, want sommige personen hebben na een sterfgeval behoefte aan een plek om te gedenken. Geef uw wens ook door aan de huisarts! Er is bij het afstaan van uw lichaam aan de wetenschap slechts heel kort een mogelijkheid tot afscheid nemen voor de nabestaanden. Nabestaanden kunnen niets met een overleden familielid als dat familielid geen codicil heeft geschreven.

Erik Erkelens

Bron: UMC Utrecht en AMC



Bericht van computerhulp Jan Kemman

Een poos geleden konden wij, bestuur KBO Ede, Jan Kemman introduceren als vrijwillige computerhulp voor onze leden. Hij heeft zich toen voorgesteld in het onderstaande bericht. Voor de duidelijkheid is er nu een zin (in vet) toegevoegd.

Jan biedt zijn diensten namelijk gratis aan.

Mijn naam is Jan Kemman en ik ben 74 jaar. Ik ben getrouwd en heb vier kinderen en 12 kleinkinderen. Vanaf 2007 ben ik met vervroegd pensioen. Ik heb mijn werkzame leven doorgebracht bij de Nederlandse Spoorwegen.

Mijn eerste PC-privé project kreeg ik in 1987 en ben vanaf die tijd geïnteresseerd in computers.

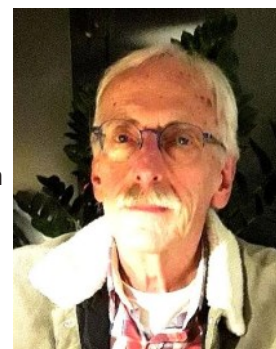
In mijn pensioentijd heb ik mensen die wat minder vaardig waren met de PC kosteloos geholpen, zowel bij hen thuis als op afstand. Ik ben meelevend lid van de Baptisten 'Op Doortocht' in Ede en vanaf 2014 kerken we in de Goede Herder Kerk op de Ganzeweide.

Groeten,

Jan Kemman Mail:

j.kemman@chello.nl

Tel. 0318-620 358 of mob. 06-38 48 41 12



Zit er doodgewoon kraanwater in die dure flesjes bronwater?

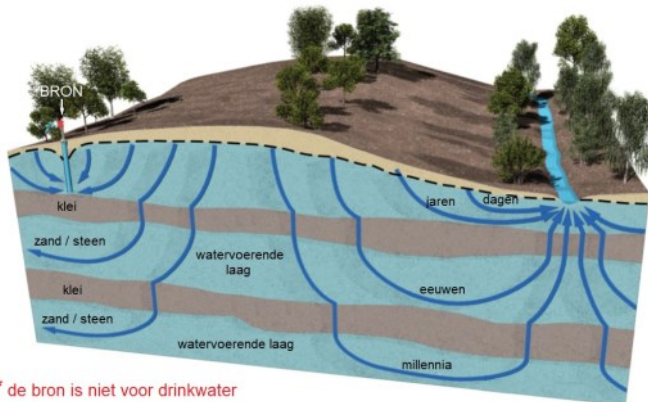
Plastic flesjes bronwater, direct van de bron. Het klinkt zo fris en dorstlessend dat je onmiddellijk kristalhelder, ijskoud water uit een kabbelend bergbeekje voor je ziet. Maar komt je water in dat plastic flesje ook daadwerkelijk uit idyllische beekjes, of proberen de fabrikanten van deze prachtige verpakkingen de echte bron van het bronwater te verhullen?

Bronwater wordt vaak gepresenteerd als een luxeproduct, met afbeeldingen van ongerepte natuur en kristalheldere beekjes op de verpakking. Maar veel bronwater komt gewoon uit Nederlandse bronnen. Het begon ooit als puur regenwater. Nu wordt het in een plastic flesjes bij je lokale super verkocht. Misschien wist je het niet, maar Nederland is van onder de grond minstens zo nat als erboven.

Bronwater smaakt beter dan kraanwater. Van de ondervraagden gaf ruim 30% een bevestigend antwoord op die vraag.

Je water is duizenden jaren oud

Bronwater komt namelijk lang niet altijd uit een kabbelend riviertje of eeuwenoude gletsjer ergens in de bergen. Nee, Nederlands bronwater is bijna altijd regenwater dat in de bodem is gezakt. Zou je geloven dat jouw flesje bronwater misschien wel 30.000 jaar oud is?



* de bron is niet voor drinkwater

Niet de verpakking, maar het water daarin. 'Dat regenwater, dat kan kortgeleden gevallen zijn en ondiep zitten. Het kan ook regenwater zijn dat duizenden jaren geleden is gevallen', zegt waterdeskundige Roelof Stuurman in de uitzending van Keuringsdienst van waarde. Nederlands bronwater is eigenlijk niets meer dan

Twee meditaties van Ada Benting

Vlinders 1

Getransformeerd van rups tot vlinder -
Hemelwaarts zonder aarzeling



stokoude regen, bijvoorbeeld gevallen op de Veluwe, Zuid-Limburg of op de Utrechtse Heuvelrug. Die regen wordt gefilterd door honderden meters zand en van bovenaf afgesloten door dikke lagen klei. Op zich is het water niet van mindere kwaliteit – sterker nog: misschien hebben de eeuwen aan zandfiltering het water juist lekkerder gemaakt. Toch is het zeker niet het idyllische plaatje van kristalhelder water dat uit de rotsen stroomt.

Bronwater klinkt natuurlijk heel idyllisch. Je krijgt al snel van die prachtige beelden van zuiver water dat uit de rotsen komt stromen. Maar die bronnen van dat Nederlandse bronwater zijn gewoon boringen in de aarde, waardoor water omhoog gepompt wordt. Om een Nederlandse bron voor bronwater te maken moet je een pijp net zo ver de grond in rammen tot je bij het bronwater bent. En dat kraakheldere zuivere water omhoog pompen ziet er niet per se idyllisch uit.

Zo ligt de *Frankbron* met eeuwenoud Veluwe-water op een industrieterrein in Ede, en de *Idèl* en *Sifrès* bronnen met Zuid-Limburgs bronwater liggen op een verre van idyllisch uitzienend terrein in Hoensbroek. Het is zelfs zo dat sommige fabrikanten van flesjes voorverpakt bronwater hun water uit precies dezelfde aardlaag halen als de drinkwaterbedrijven.

Het kan dus zijn dat het kraanwater dat je op dagelijkse basis drinkt, hetzelfde water is als het gebottelde water met plaatjes van kristalheldere beekjes. De kans bestaat dat je zelfs je toilet doorspoelt met dit peperdure Nederlandse bronwater. Maar dan voor net even wat minder geld als het water in dat plastic flesje. Zo kost duizend liter kraanwater ongeveer anderhalve euro, terwijl een literfles mineraalwater als snel meer dan een euro kost.

Bron: keuringsdienst van waarde KRO-NCRV

Vlinders 2

Transformeren met vlinderlichte vleugelslag
Scheppers' schepping zijn

Er schuift een stofzuiger over een zandweg. Wat denk je? Zand weg!

Haar glimlach

Jaren geleden vertelde haar dochter dat ze in verwachting was. Het was al heel vroeg duidelijk geworden dat ze graag kinderen wilde.

Zij, de aanstaande oma, had een intensieve baan. Ze was tussen haar collega's de eerste die een kleinkind zou krijgen. Ze merkte dat ze er eigenlijk nog niet zo aan toe was. Zij, oma? Nog volop in het werk met vele perikelen door de fusie, waar haar Instelling middenin zat.

Collega's die verbaasd reageerden: jij, oma? En oma zijn is toch voor oudere dames? Dat alles ging door haar heen ondanks de blijdschap die er ook was.

Hoe wilde ze genoemd worden? Grootmoeder (zo afstandelijk), oma (zo oud klinkend), met voornaam (zo modern). Verwarring.

Verder in de zwangerschap werd de blijdschap intenser en na de geboorte was ze 'verkocht', zo'n baby'tje, zo klein, zo volmaakt. Als 'jonge' oma mocht ze wandelen met haar kleinkind in de draagzak. Dan plotseling zo'n flits van oud verlangen, een eigen baby'tje zo dicht op je huid. Een verlangen kwam even boven. Ze herinnerde zich haar eigen tijd, met haar dochter als baby, haar blijdschap maar ook het verantwoordelijkheidsgevoel dat toen toch erg zwaar op haar drukte. "Doe ik het wel goed, zal ik een goede moeder zijn, wat als..."

Zorgen die de blijdschap toch een randje gaven. Nu op echte oma leeftijd is ze al overgrootmoeder. Ook dat klinkt oud. Maar nu is het na even wennen, weer heel leuk. Een klein handje met vanzelfsprekend vertrouwen in haar hand. Hij kijkt met verbazing het huis rond en alles in zich opnemend constateert hij: "Oma wat heb jij veel kamers."

Ze herinnert zich zijn moeder, die met dezelfde intense aandacht een fiets bekeek. Zittend op haar hurken. Ze kon geen genoeg krijgen van die ronddraaiende trappers.

Naar de kerk gaan

Als je goed ter been bent, is naar de kerk gaan over het algemeen geen probleem. Al hoewel tegenwoordig is de kerk soms ver weg. Woon je in een verpleeghuis dan is het nog lastiger.



Sint Barbara

En verderop trapje af, trapje op, die lol, die vreugde van het ontdekken.

We zien elkaar eens in de maand, onze damesclub. Gezellig aan de lunch. Wel en wee worden uitgewisseld. Er wordt stilgestaan bij politieke ontwikkelingen. De laatste keer viel het gesprek even stil. "Ik heb een nieuwtje." zei een van de dames. "Ik word oma." In haar gezicht brak een stralende lach door. Een glimlach zo van binnenuit met een blijdschap die haar innerlijk en uiterlijk licht leek te geven.



Onlangs stond een artikel in het Algemeen Dagblad. Uit een recente studie van professor Rilling (Atlanta, Amerika) bleek dat de band tussen oma's en hun kleinkinderen via CT-scan zichtbaar was in de hersenen. Oma's laten een sterkere emotionele reactie zien bij het zien van hun kleinkinderen dan bij hun eigen kinderen. Een andere studie (Oxford, Ann Buchanan) onder 1500 kinderen toonde aan dat het welzijn en de onderwijsprestaties verbeteren door aanwezigheid van betrokken grootouders.

We zagen bij onze tafelenoot dat deze liefdevolle emotionele band blijkbaar al lang voor de geboorte begint.

En niets ten nadele van opa's, maar oma's...

Loes Jap-Tjong,
Appeltern

In Ede is een verpleeghuis, Sint Barbara, waar elke zaterdagmiddag een viering wordt georganiseerd.

Niet iedereen die daar heen wil lukt dat zelfstandig. Er zijn vrijwilligers nodig om bewoners te halen en terug te brengen, maar ook om te lezen uit de Bijbel en zo nodig te assisteren bij de eucharistie.

Al met al geen moeilijke taken en veel van ons KBO-lezers zijn hier nog best toe in staat. Als het u wat lijkt kunt u zich aanmelden bij Yvonne Breur: y.breur@gmail.com

Zij is coördinator van de zaterdagmiddag vrijwilligers.

Mary-Ann Borggreve



Charles M. Schulz



Weet u wie deze Charles is, geboren op 26 november 1922 in Minneapolis? De M in zijn naam staat voor Monroe. Schultz zat op de St. Pauls katholieke basisschool. Het was de man die strips ging publiceren, nadat hij in 1945 het leger verliet. Hij keerde terug naar Minneapolis waar hij tekenleraar werd en begon te werken voor een katholiek tijdschrift genaamd *Timeless Topix*.

Aanvankelijk werden zijn strips niet zo gewaardeerd, maar door wensen van zijn uitgevers kwam hij uiteindelijk tot de 'comics' met de naam Peanuts en de hoofdpersonen Charley Brown en Snoopy (de beagle). Er zijn in het Nederlands tientallen boeken van hem uitgegeven, onder andere door Loeb in Amsterdam.



Letterlijk is 'peanut' een pinda, maar een bekende Engelse uitdrukking is 'It is peanuts' oftewel 'Het is een kleinigheidje'. Grote kans dat Schultz dit heeft gebruikt als omschrijving van de karakters van zijn strip personages, allemaal kinderen en een beagle.

Schulz bracht een revolutie teweeg in zijn branche door zijn strip te gebruiken om op "subtiele wijze" religieuze vragen op te werpen over de Bijbel, gebed, de aard van God en het einde van de wereld. Schulz was een toegewijd katholiek; haal de *Peanuts* uit de schaal en je zult de vingerafdrukken van zijn geloof vinden. Door Snoopy met spiritualiteit te vermengen, maakte hij zijn lezers aan het lachen terwijl hij hen uitnodigde voor een diepgaande conversatie die ongewoon is voor de grappige pagina's. Velen die bekend zijn met de Peanuts-strips beschouwen Charles Schulz als een christelijke pionier in stripland. Hij was een leider in de Amerikaanse media als het gaat om zowel de kracht als de frequentie van religieuze verwijzingen. Meer dan 560 van de bijna 17.800 Peanuts-krantenstrips van Schulz bevatten een religieuze, spirituele of theologische verwijzing.

Schulz' meest herkenbare verwijzing naar religie komt voor in de kerstspecial van Charlie Brown waarin de 'ware betekenis van Kerstmis' wordt onderzocht.

Realiserend dat de seculiere uitrusting van de feestdag niet de essentie van Kerstmis vormde, leest Linus het verhaal van Jezus' geboorte rechtstreeks voor uit het verslag van de King James Version in het evangelie van Lucas. Destijds bevatte minder dan 9 procent van de kerstafleveringen en -specials religieuze verwijzingen. "Ik predik in deze cartoons, en ik behoud dezelfde rechten om te zeggen wat ik wil zeggen als de predikant op de preekstoel", zei Schulz ooit. Maar de Peanuts-predikant was niet van het soort religie met 'hel en verdoemenis' dat je kon tegenkomen in een fundamentalistische kerk. Hij deed geen poging om sceptici te beschamen of oordelen te nivelleren. Hij verklaarde dat hij "geen bijlen had om te slijpen". Schulz was ook geen evangelist en deed geen moeite om niet-gelovigen te bekeren.

"Je kunt dagelijkse grappen bedenken, maar ik ben niet geïnteresseerd in simpelweg grappen maken", zou Schulz zeggen. "Ik ben geïnteresseerd in een strip die iets zegt en commentaar geeft op de belangrijke dingen in het leven." Schulz bekeerde zich tot het christendom kort nadat hij terugkeerde van een inzet in de Tweede Wereldoorlog, en de ervaring wekte in hem een liefde op voor heilige literatuur. Hij werd een lezer van theologische commentaren en de marges van zijn persoonlijke bijbel stonden vol met handgeschreven aantekeningen.

Als Linus aan Snoopy vraagt: "Vind je het vervelend dat de Bijbel niet erg lovend over honden spreekt?" antwoordt de beagle met een verwijzing naar een van de leringen van Jezus: "Natuurlijk stoort het me, maar ik keer gewoon mijn andere snuit toe." In een beroemde strip uit 1959 bouwde Linus een zandkasteel dat door de regen werd weggespoeld. Linus concludeert: "Er is hier een les te leren, maar ik weet niet wat het is ..." Maar veel lezers zouden de toespeling op Jezus' gelijkenis over een man die zijn huis op zand bouwde in Mattheüs 7 hebben herkend. De bereidheid van Schulz om religie in zijn werk op te nemen, druiste in tegen de stroom van zijn tijd. **Charles Schulz is in 2000 gestorven.**

Erik Erkelens

Bron: My Life with Charlie Brown,
The gospel according to Peanuts



Indonesische of Indische keuken?

Indonesisch of Indisch?

Vaak worden deze twee verward met elkaar, terwijl ze toch echt verschillend zijn.

De Indonesische keuken is de authentieke keuken van Indonesië. Deze keuken is zeer divers, omdat de honderden eilanden van de archipel op culinair gebied verschillen. Daar valt meer over te lezen onder regionale specialiteiten.



De Indische keuken kent zijn oorsprong echter in de koloniale periode van het huidige Indonesië. De oorspronkelijke gerechten van Indië zijn aangepast aan de smaak van de Nederlandse kolonisten. Zij ontdekten in Indië de eetgewoonten en producten van de plaatselijke bevolking. Toen zij na de oorlog terugkeerden in Nederland probeerden zij de nieuwe gerechten te bereiden. Ook kwamen er veel mensen van gemengde afkomst (Nederlands-Indisch) naar Nederland. Zij begonnen hier toko's en eethuisjes.

In plaats van de exotische ingrediënten uit Indië werden hier oer-Hollandse producten gebruikt. Ook werden de gerechten aangepast aan de Westerse smaak door de sambal weg te laten. Deze samenvoeging van Indonesisch en Nederlands noemt je de Indische keuken. De Indische keuken is ook een beetje beïnvloed door de

Britten en Portugezen, die in de koloniale periode eveneens invloedrijk waren in Indonesië. Een perfect voorbeeld van een Indisch gerecht is **de rijsttafel**. Bij de kolonisten met voldoende geld serverden kokkies en bedienden deze in Nederlands-Indië. Ook nu vind je de rijsttafel op de menukaart in onze Indonesische restaurants.

Indonesisch eten in Nederland

De grote vraag is of datgene wat je in Nederland op je bord krijgt echt Indonesisch is wanneer je bij een 'Indonesisch' restaurant eet. Tegen de verwachting in serveren ze hier voornamelijk Indische gerechten. Er wordt dus naast Aziatische producten vooral gebruik gemaakt van Westerse ingrediënten. De smaken zijn 'verwesterd'.

In ons land zijn ook vele Chinees-Indische restaurantjes te vinden. Als u hier gaat eten vindt u helemaal niets meer terug van de authentieke Indonesische keuken.

Een aantal jaren geleden waren "workshops" Indisch eten koken georganiseerd door Commissie O&O KBO Ede. Onder leiding van een bekende Indische kok uit Ede en Wageningen kregen een aantal leden van KBO Ede een bijscholing van Indisch eten koken. Tegen een redelijke vergoeding kunnen KBO Ede leden in de avonden de gemaakte gerechten proeven en eten. De redactie van de nieuwsbrief stelt voor om deze gezellige activiteit weer te organiseren. Akkoord?

Fred Deuning

Bron: www.makanindonesia.nl

Historie Heideweek Ede

Midden in de sombere crisisjaren kwam de toenmalige voorzitter van de Edese VVV, G.J. Smits, met het plan om een 'Heideweek' te organiseren tijdens de bloeiperiode van de hei. Als symbool van die bloeiende heide zou een Heidekoningin fungeren.

Heidekoninginnen door de jaren heen
Maandag 26 augustus 1935 werd de Edese gemeenschap dan ook verrijkt met dit volslagen nieuwe fenomeen. Hare Majesteit Calluna I startte op die dag haar glorieuze intocht in ons dorp. Samen met haar vier hofdames zou ze gedurende zes dagen de scepter over Ede zwaaien, onder de warme belangstelling van een opmerkelijk enthousiaste bevolking. Smits beoogde met de feestweek onze gemeente, met haar vele natuurschoon, een grotere landelijke bekendheid te geven en daardoor meer vakantiegangers te trekken. Die zouden de middenstand wat extra geld opleveren.

Het leek, gezien de donkere tijden, een gewaagd plan maar het is een schot in de roos gebleken. Het sprak



De Standaard, 27-08-1936

Linksonder: de Heidekoningin krijgt bloemen aangeboden

Historie Heideweek Ede

vanzelf, dat het welslagen afhangt van de inzet van de Edenaren. En daar heeft het in die beginjaren, maar gelukkig ook nu, nooit aan ontbroken. Het is een feestweek om trots op te zijn. Waar vind je nog een gemeente waar talrijke commissies, buurtverenigingen, sportclubs etc. die ieder jaar weer bereid zijn tijd en energie te steken in de organisatie van een feestweek? De inzet van zoveel vrijwilligers mag uniek genoemd worden.

Heidekoningin 1935

De eerste Heidekoningin was mevrouw Aukje Hogervorst-van Polen, vrouw van een opperwachtmeester van de artillerie. Zowel de Heidekoningin als de hofdames waren lid van de onderofficiersvereniging 'Advendo', die in die tijd erg populair was. Onder voorzitterschap van burgemeester Baron Creutz werd een erecomité en een groot aantal commissies gevormd.

'Lord' van Wijhe

In de Grootestraat, tegenwoordig de Molenstraat, was 'Lord' van Wijhe de grote gangmaker. Gerrit, zoals hij in werkelijkheid heette, dreef in een deel van deze straat samen met zijn zus Jans een galanterie- en speelgoedzaak. Hij vond regelmatig iets nieuws uit: openluchtspelletjes, gekostumeerde optochten, ingewikkelde polonaises en boerenbruiloften. Kortom, hij was altijd bezig om het feest aan de gang te houden. Het was dan ook niet zo verwonderlijk, dat dit stukje straat na de eerste Heideweek werd omgedoopt tot de 'Lord van Wijhestraat'.

Heideweek met vallen en opstaan

In 1939 ging in verband met de mobilisatie de vijfde Heideweek niet door. In de daaropvolgende oorlogsjaren natuurlijk evenmin. In 1946 pakte men -onder meer de toenmalige VVV-voorzitter Willem van Otterlo, Evert Jan Roelofsen, David de Nooy, Bertus Pietersen, G.W. Jansen en de AKU-medewerkers Dirk den Hartog en Willem Driessen- de draad weer op. Het werd meteen een daverend feest. Ook het jaar daarop toen de operette 'De Zigeunerbaron' onder recordbelangstelling werd opgevoerd. Ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de regering van Wilhelmina en de inhuldiging van haar dochter, werden in Ede volop festiviteiten georganiseerd waarin het programma van de Heideweek was opgenomen.

Een Heideweek-loos tijdperk volgde van 1961 tot 1964. G.W. Bos (later wethouder in Ede), K. Hylkema en I. Keekstra maakten daar een eind aan en zorgden twee jaar voor de bekende activiteiten in 1965 en 1966. Daarna volgde weer een stilte tot en met 1974. Storebest-directeur Adri de Jonge organiseerde tijdens Heideweekloze jaren alternatieve festiviteiten zoals een Toeristenweek, onder het motto 'De Heide bloeit' (1955), een 'gouden Garnizoensfeest' (1956) en een stoomdag (1977), maar de Heideweek-fut was eruit.

Sinds 1978 is de Edese Heideweek een constant terugkerend festijn. En dat is vooral te danken aan de

inspirerende werkzaamheden van de toenmalige voorzitter van de Heideweek, Adri de Jonge (oprichter van STOREbest winkelinrichtingen), VVV-directeur Cees van Barneveld en Ad Rossen (voormalig kapper).

De Heideweek toen en nu

Het 'instituut' Heideweek bestaat, met veel vallen en opstaan, inmiddels al meer dan 80 jaar. Vanaf 1975 is de Heideprinses deel gaan uitmaken van



het koninklijk gevolg. In meer dan een halve eeuw heeft de 'Koninklijke erebaan' van destijds zich ontwikkeld tot een pittige parttime public relations job.

Waren de Heidehoogheden vroeger 'slechts' tijdens de Heideweek actief, sinds 1985 hebben zij voorafgaand aan de feestweek een 'stageperiode' van een jaar. In die periode promoten zij de Heideweek, maar ook Ede, in het land en luisteren met hun aanwezigheid meerdere feestelijkheden op binnen én buiten de gemeente (defilé Avondvierdaagse, schaapscheerdersfeesten, openingen, bezoeken aan collega-hoogheden in Voorthuizen, Leersum en Woudenberg, Veluwe Fietsvierdaagse, Rhenense Rijnweek, Heidefest in Steinhagen Duitsland, haringparty's, etc.) Deze 'stageperiode' geeft de dames de gelegenheid in hun rol te groeien om zich tijdens de Heideweek, waarin zij van 's ochtends vroeg tot in de late uurtjes in de gemeente 'op tournee' zijn, als zelfverzekerde Heidehoogheden te kunnen presenteren.

De Heideweek is in de loop van haar bestaan enorm gegroeid. Inmiddels worden er in een week tijd meer dan honderd evenementen georganiseerd, variërend van optredens van bekende artiesten tot braderieën, folklorefeesten, sportwedstrijden, fiets- en wandeltochten.

De Heideweek wordt dit jaar van 18 t/m 26 augustus 2023 gehouden. Het programma kunt u vinden bij: www.heideweek.nl

Fred Deuning

Bron: www.heideweek.nl

Agenda KBO en PCOB

Op de bijeenkomst van KBO Ede en PCOB-Ede, Bennekom en Lunteren zijn de leden van beide seniorenverenigingen van harte welkom. Bij activiteiten met een beperkte capaciteit hebben leden van de eigen afdeling voorrang.

KBO Programma

- 16 augustus Feestje voor de 80- en 90-jarigen van dit jaar (alleen voor genodigden)
- 20 september Bingo o.l.v. Beer Radstaat. Voor KBO leden gratis. Alle anderen € 5.00 entree.
- 13 december Bloemstukjes maken na aanmelding
- 20 december Kerstviering in de Open Hof. Tijdstip: 13.00-16.00 uur.

De bijeenkomsten vinden plaats in de zaal van het appartementencomplex "De Bosroos", hoek rotonde Proosdijerveldweg/Veenderweg. Ingang aan de Rozenlaan. Aanvang 14.00 uur, tenzij anders vermeld.

PCOB Ede Lunteren Programma

- Zie de website www.pcob.nl
- De bijeenkomsten zijn in "Rehoboth", Driehoek 11 te Ede, tenzij anders vermeld.

PCOB Bennekom Programma

- Zie de website www.pcob.nl.
- Locatie voor de activiteiten: Gemeentecentrum De Brink. Brinkstraat 39 in Bennekom.

Antwoorden pagina 4

$$IX = VI + III$$

$$IX = IV + V$$

$$II - III = I$$

Lucifersommen:

1. Jemen ligt niet in Afrika
2. Sitar is geen blaasinstrument
3. Dode zee is een meer
4. Pinguïn is geen zoogdier
5. Mexico is geen eiland
6. Inktvis is geen vis
7. Fellini is filmregisseur
8. Varen vormt geen zaad
9. Cipres is geen loofboom
10. Rook heeft niet met water te maken

☆☆☆ Sudoku

3								
	7		2		9			1
		1	6		3			
		9	7	4		3		2
8		3			1		5	
5	2						9	
9					2		4	
7		2			6		1	3
1					7			